

Väljarna motiverar sitt partival

I de allmänna valen har väljarna möjlighet att rösta för den politik de önskar genom att lägga sin röst på ett politiskt parti. De viktigaste skälen för väljarnas partival skiljer sig delvis åt i val till riksdagen och Europaparlamentet. Dels beror det på att olika sakfrågor är betydelsefulla, och att regeringsmakten inte står på spel i Europaparlamentsval (Berg & Oscarsson 2015). Vid riksdagsvalet 2022 var de vanligast förekommande viktiga skälen för partival att partiet har ”en bra politisk ideologi” och ”ett bra program inför framtiden” (se Figur 1). I Europaparlamentsvalet 2024 var de viktigaste skälen för partival att partiet ”prioriterar sakfrågor som jag tycker är viktiga” och har ”ett bra program inför framtiden”. Betydelsen av partiets kandidater skiljer sig även åt mellan valen. I Figur 1 framgår att ”bra kandidater på valsedeln” var ett av de absolut viktigaste skälen för partival enligt 33 procent av väljarna i Europaparlamentsvalet 2024, jämfört med 10 procent i riksdagsvalet 2022. Det kan förklaras av att det svenska politiska systemet är starkt partiorienterat. Medan väljare främst röstar på partier i riksdagsval har Europaparlamentsval ofta ett större fokus på enskilda kandidater, då enbart 21 ledamöter utses jämfört med 349 ledamöter till riksdagen (se även faktablad 2024:28).

Figur 1 Väljarna motiverar sitt partival, riksdagsvalet 2022 och Europaparlamentsvalet 2024 (procent).

Källa: Valundersökningen 2022 och Europaparlamentsvalundersökningen 2024

Kommentar: Frågeformuleringen lyder: ”Hur viktigt var följande skäl för ditt val av parti i årets val/Europaparlamentsval?”. Svarskategorierna är: ”Ett av de absolut viktigaste skälen”, ”Ganska viktigt skäl”, ”Inte särskilt viktigt skäl” samt ”Inte alls viktigt skäl”. Figuren visar andelen väljare som angett att respektive skäl är ”Ett av de absolut viktigaste skälen” för partival. Alla skäl ingick inte i båda undersökningarna och formuleringarna är något förkortade i figuren. Endast personer som uppgett att de röstat ingår i analysen, enligt röstlängden i riksdagsvalet 2022 och enligt egen uppgift i Europaparlamentsvalet 2024.

Referenser:

Berg, L., & Oscarsson, H. (2015). *Supervalåret 2014*. Demokratistatistik: Rapport 20. Stockholm: Statistiska centralbyrån (SCB)